ПРОФЕСИОНАЛНА ЗЕМЕДЕЛСКА ГИМНАЗИЯ
“ДОБРУДЖА” - ГР. СИЛИСТРА

7500 гр. Силистра
ул. “Тутракан” 22
e – mail: info-1900507@edu.mon.bg

Утвърдил:……..
Директор: Галина Даскалова

П Р О Г Р А М А

ЗА

ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗА ПРИОБЩАВАНЕ НА ДЕЦА И УЧЕНИЦИ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ

2026 – 2027
учебна година

Приет на заседание на Педагогическия съвет с Протокол № 3 / 20.10.2026 г. и утвърдена със заповед на директора № /21.10.2026г.

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА ПРОГРАМАТА

Програмата за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на деца и ученици от уязвими групи в ПЗГ „Добруджа“ за учебната 2026–2027 година е насочена към създаване на подкрепяща, сигурна и приобщаваща образователна среда, в която всеки ученик има възможност да развива своите способности, интереси и потенциал.

Програмата е изготвена в съответствие с действащите стратегически и оперативни национални документи на централните ведомства, в изпълнение на държавната политика за предоставяне на равни възможности на всички български граждани и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи.

Настоящата училищна програма се базира на:

- Закон за предучилищното и училищното образование.
- Наредба за приобщаващото образование – определя условията за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие, работата с деца със специални образователни потребности и подкрепата при обучителни затруднения
- Алгоритъм за взаимодействие между образователните институции и дирекциите „Социално подпомагане“ – урежда междуинституционалното взаимодействие при осигуряване на подкрепа за личностно развитие.
- Национални програми за развитие на образованието – годишни оперативни инструменти за финансиране и изпълнение на конкретни дейности. За 2026 г. сред релевантните е Националната програма „Приобщаваща и сигурна образователна среда“.
- План за действие в изпълнение на Препоръка (ЕС) 2021/1004 за създаване на Европейска гаранция за детето – за достъп на децата в нужда до образование, здравеопазване, хранене и жилищно настаняване. В националния портал е посочен документ с хоризонт до 2030 г.
- Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2030г.
- Национална стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите 2021–2030 г. Насочена към равенството, недискриминацията, достъпа до образование и участието на ромите в обществения живот.
- План за действие за периода 2025–2027 г. към Стратегическата рамка 2021–2030 г. Оперативен документ с конкретни дейности за изпълнение на стратегическите цели, включително трайно приобщаване и образователна интеграция.
- Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България 2021–2030 г. Основен документ за приобщаващо образование, образователна интеграция, равен достъп и подкрепа за децата и учениците. Действа до 2030 г.
- Закон за защита от дискриминация.
- Конвенция за борба с дискриминацията в областта на образованието.
- Стратегия за развитие на ПЗГ „Добруджа“.

Програмата включва реда и начините за оказване на обща и допълнителна подкрепа на всички ученици, които имат необходимост от такава и съобразно техните лични интереси, потребности и нужди.

Уязвими групи в гимназията са ученици диагностицирани със специални образователни потребности, с хронични заболявания, ученици в риск, ученици застрашени или жертва на насилие, ученици с изявени дарби, ученици сираци или полусираци, ученици от различни етнически групи и други с идентифицирани нужди.

Програмата дава възможност за прилагане на диференцирани педагогически подходи, ориентирани към нуждите и интересите и стимулиращи мотивацията на учениците, съобразени с възрастовите и социалните промени в живота им.

II. ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА

Настоящата програма има за цел да начертае задачите на работа с ученици от уязвими групи в ПЗГ „Добруджа“ и уреди взаимоотношенията между институциите, във връзка с предоставянето на приобщаващо образование.

1. Прилагане на диференцирани педагогически подходи, ориентирани към интересите и стимулиращи мотивацията на учениците от уязвими групи с цел приобщаване и задържане в училище.
2. Равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждането на училищното образование, независимо от различията по отношение на социалната среда.
3. Пълноценна социализация на ученици със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства.
4. Гарантиране на равен достъп до качествено образование.
5. Утвърждаване на интеркултурно и подкрепящо образование като неотменна част от процеса на модернизация на българската образователна система.
6. Съхраняване и развиване на културната идентичност на учениците от етническите малцинства.

III. ВОДЕЩИ ПРИНЦИПИ ПРИ РЕАЛИЗИРАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

Важен приоритет при изпълнението на програмата е утвърждаването на ценностите на толерантността, взаимното уважение, равнопоставеността и недопускането на дискриминация, както и насърчаването на активното участие на всички ученици в училищния живот, независимо от техния социален произход, етническа принадлежност или индивидуални потребности.

Поставени са следните цели:

1. Равен достъп и приобщаване на всеки ученик.
2. Равнопоставеност и недопускане на дискриминация.
3. Съхраняване на етнокултурното многообразие.

С цел продължаването на създаване на подкрепяща среда за обучението и възпитанието на децата със специални образователни потребности е нужно:

1. Достъпна архитектурна среда.
2. Екип от специалисти, в зависимост от потребностите на учениците.
3. Диагностична и консултативна дейност.
4. Индивидуални образователни програми.

IV. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УЧЕНИЦИТЕ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ В ПЗГ „ДОБРУДЖА“

В училище се обучават ученици от следните уязвими групи:

- Ученици с родители живеещи в чужбина;
- Ученици от семейства с нисък социално-икономически статус;
- Ученици с разведени родители;
- Ученици сираци и полусираци;

- Ученици от други етнически групи;
- Ученици с майчин език, различен от българския;

През годините се наблюдава тенденция към увеличаване на ученици с нисък социален статус и ученици с родители в чужбина.

V. ДЕЙНОСТИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

1. Провеждане на информационни кампании сред родители и общественост за разясняване на взаимните ползи от интегрираното обучение на учениците със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства.
2. Специализирана работа с родителите за по-голяма заинтересованост към образователно-възпитателния процес.
3. Работа с родителската общност за преодоляване на негативни стереотипии и дискриминационни нагласи спрямо различните етноси и учениците с увреждания.
4. Провеждане на информационни кампании за привличане на млади хора с висше образование от етническите малцинства като учители.
5. Провеждане на информационни кампании за привличане на млади хора като доброволци за работа с ученици в риск от отпадане или отпаднали от образователната система.
6. Осъществяване на извънкласна работа, занимания по интереси и на организиран отдих и спорт в мултикултурна образователна среда, съчетана с традициите на отделните етнически групи.
7. Изграждане и функциониране на информационна система за проследяване на ученици в риск.
8. Допълнителна работа с ученици със специални образователни потребности и ученици от етническите малцинства, застрашени от отпадане и/или преждевременно напускане на училище.
9. Подкрепа на учениците от уязвимите етнически общности за продължаване на образованието им и след задължителната училищна възраст.
10. Създаване на условия за развитие на талантливите деца с увреждания чрез насърчаване на техните творчески изяви.

VI. ПОДКРЕПА НА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ

Подкрепата на личностното развитие в гимназията ще се осъществява във връзка с корелация с разработените областни стратегии за подкрепа на личностното развитие, както и въз основа на анализ на необходимостта от обща и допълнителна подкрепа.

1. Обща подкрепа

За организиране и координиране на процеса за подкрепата на личностното развитие със заповед на директора на гимназията, в началото на учебната година, се определя координатор, който изпълнява функциите си съобразно Наредба за приобщаващото образование.

Общата подкрепа в ПЗГ „Добруджа“ се осъществява от екипи, ръководени от координатор, както и други специалисти съобразно спецификата ни. Общата подкрепа е насочена към развитие на потенциала на всеки ученик и включва: допълнителни консултации по учебни предмети, различна екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти, допълнителни часове за ученици невладеещи добре български език, сформиране на групи за допълнителни часове по БЕЛ с ученици от уязвими групи, осигуряване на общежитие, дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение, оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения и занимания по интереси. Заниманията по интереси могат да се организират от училището или други центрове за личностно развитие.

Кариерното ориентиране, провеждано от координатора или консултант от кариерен център също е част от общата подкрепа на учениците до последният клас на училището.

В гимназията функционира училищна библиотека, която чрез осъществяване на различни дейности представлява част от общата подкрепа на учениците. Описаните в ПДУ морални и материални награди също са част от предоставяната от училището обща подкрепа.

2. Допълнителна подкрепа

Допълнителната подкрепа се осъществява въз основа на направена оценка на индивидуалните способности и потребности на ученика. Оценката на способностите се извършва от екипите за подкрепа на личностно развитие и се потвърждава от Регионален център за подкрепа на приобщаващото образование.

Учениците за които може да се поиска оценка на способностите са от следните уязвими групи:

- Ученици със специални образователни потребности – е началото на учебната година;
- Деца в риск.

Допълнителната подкрепа включва:

- Работа с ученик по конкретен случай;
- Осигуряване на достъпна архитектурна среда;
- Специализирани средства.

Допълнителната подкрепа се реализира чрез план за действие за всеки конкретен ученик. Родителите задължително се включват в плана за действие като активни участници. Ако Регионалният център препоръча допълнителна подкрепа, но родителите откажат, училището уведомява отдел „Социално подпомагане“ по местоживеене на ученика с цел, социалните служби да окажат съдействие и ако се налага помощ на родителите за осъзнаване нуждите на детето.

VII. ПРИНЦИПИ ПРИ РЕАЛИЗИРАНЕ НА ПРОГРАМАТА

1. Гарантиране правото на всеки ученик от уязвими групи на достъп до училище и право на качествено професионално образование.
2. Гъвкавост и динамичност на процеса на приобщаващото образование, съобразено с потребностите на учениците от уязвимите групи в зависимост от спецификата на обществения живот.
3. Намаляване влиянието на социалното неравенство върху процеса на обучение и участието на учениците във всички училищни дейности.
4. Равнопоставеност и недопускане на дискриминация.

VIII. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ПРОГРАМАТА

1. Определяне на необходимостта от допълнителни модули за ученици, невладеещи добре български език.
2. Работа с родители на ученици от уязвими групи за по-голяма заинтересованост към образователния процес, с цел преодоляване затруднения в обучението на ученика и наличие на рискови фактори в средата, които могат да повлияят на продължаващото му образование.
3. Работа с родителската общност за преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи спрямо различния етнос.

4. Координиране работата с институциите в системата на училищното образование и с други институции и организации, работещи с деца, по отношение на оказване на обща или допълнителна подкрепа за личностно развитие на учениците от уязвими групи.

IX. ДЕЙНОСТИ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА ПРОГРАМАТА

№	Дейност	Срок	Отговорник	Забележка
1.	Идентифициране на ученици, които имат нужда от обща или допълнителна подкрепа	Постоянен	Класен ръководител, учители	
2.	Определяне на координатор на екипа за оказване на подкрепа	Начало на учебната година	Директор	
3.	Насочване на ученици от класен ръководител или учител, към екипа за личностно развитие	Постоянен	Директор	При необходимост
4.	Изготвяне съвместно с учениците правила за поведение на паралелката и Етичен кодекс на класа	Начало на учебната година	Класни ръководители, ученици	Изготвяне на информационно табло
5.	Дейности на училищната библиотека, свързани с четивна грамотност	Постоянен	Завеждащ библиотека и учители	
6.	Представяне на дейности по интереси в училището	Начало на учебната година	Ръководители на клубовете по интереси	Включване на ученици от уязвими групи в проекти по НП
7.	Награждаване на ученици	Текущ	Директор	При и по определен повод за поощрение
8.	Кариерно ориентиране и консултиране	Постоянен	Директор, класни ръководители	
9.	Създаване на добър психологически климат в дух на толерантност и нетърпимост към дискриминиращите нагласи и поведение	Постоянен	Педагогически и непедагогически персонал	Залагане на мероприятия или теми в часа на класа
10.	Превантивни мерки за недопускане отпадане от училище	Целогодишно	Директор, учители	
11.	Стимулиране участието на ученици от различни етнически групи в състезания и олимпиади	Целогодишно	Учители	
12.	Обучение на педагогически специалисти	По график заложен в план за квалификация	Директор, председатели на МО	

X. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

1. Формиране на толерантни взаимоотношения в ученически колектив;
2. Недопускане на отпадане на ученици от уязвими групи от образователния процес;
3. Увеличаване процента на завършилите средно образование и придобили степен на професионална квалификация;
4. Ефективно сътрудничество и ефективна комуникация и отношения между всички участници в образователно-възпитателния процес и социалните институции.

XI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Успешното реализиране на програмата изисква целенасочени и последователни действия от страна на ръководството на училището, педагогическите специалисти, родителите и всички институции и организации, ангажирани с образованието и подкрепата на децата и учениците. Чрез прилагането на индивидуален подход, навременното установяване на потребностите и осигуряването на подходяща подкрепа ще се създадат условия за преодоляване на образователните затруднения, превенция на отпадането от училище и повишаване на мотивацията за учене.

Реализирането на поставените цели и дейности ще допринесе за повишаване качеството на образованието, успешното социално и професионално развитие на учениците и изграждането на училищна общност, основана на сътрудничество, приемане и подкрепа.

Програмата подлежи на периодично проследяване и оценка на изпълнението, като при необходимост се актуализира съобразно установените потребности на учениците и промените в нормативната уредба.